

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Angela De Fvlginio, In Qvo Ostenditur Nobis vera via qua
possumus sequi vestigia nostri Redemptoris**

Angela <de Fulginio>

Parisiis, 1598

c. 61. De tertia societate, quæ semper Dominum nostrum Iesum Christum
associauit, quæ fuit summus & continuus dolor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43716

qua fuit abnegatio sui ipsius. 285
cunda fuit continuè cum vita
Christi. Si enim volumus videre
bene principium, medium & fi-
nem vltimū vitæ Christi filij Dei,
totum fuit humilitas, & in mun-
do isto viuere sine honore, & de-
spectus, & reprobatus à mun-
do & ab illis qui diligunt mun-
dum.

*Sexagesimum primum capitulum. De
tertia societate qua semper Domi-
num nostrum Iesum Christum asso-
ciauit, qua fuit summus & conti-
nuus dolor.*

TERTIA societas sua magis Tertis
societas
Domini,
ad mortē
experimentalis & continua
fuit summus dolor à quo statim
anima Christi quando corpori
sanctissimo fuit infusa, fuit etiam
associata. In illo enim momento
quo fuit anima illa humano cor- A quo tē
pore
pori & diuinitati vnita, statim
fuit repleta summa sapientia: & Christus
cepit do-
lere.
ideò Christus statim fuit viator
& comprehensor: & statim in v-

tero virginis matris suæ incepit sentire summum dolorem, sciendo, videndo, & considerando, & intelligendo vniuersaliter, & singulariter omnes pœnas, & quamlibet per se, quas ipsa anima cum sua carne experiri debebat, & pro nobis tolerare, & sicut propinquus morti factus fuit in agonia, & in tanta tristitia quod corpus sudorem sanguineum vsque ad terram emisit, propter hoc quod acerbitatē mortis præuidebat, ita aīa Christi præuidendo ista tormenta sibi affutura summo dolore dolebat, quāuis corpus non experiretur tantū sicut quando passioni fuit Christus propinquus.

Anima illa sancta præuidebat cultellos illarum pessimarum linguarum, & verba aculeata cuiuslibet linguæ singularis: & sciebat, & continuè considerabat à quibus, & quando & quomodo, & quantum debebat affligi, interfici, deludi, & mactari, & videbat

qua fuit sum. & continuus dolor. 287
le ad hoc natum, & ad hoc ve-
nisse in mundum. Vnde non po-
terat esse nisi in dolore, quando
considerabat qualiter debebat
esse venditus, traditus, captus,
negatus, derelictus, ligatus, cola-
phizatus, derisus, verberatus, ac-
cusatus, blasphematus, maledi-
ctus, flagellatus, iudicatus, repro-
batus, condemnatus, & sicut la-
tro ad crucem ductus, spoliatus,
denudatus, crucifixus, mortuus,
lancea percussus, & sciebat om-
nes percussiones martellorum,
& omnes ictus flagellorum, &
foramina clauorum, & omnes
guttas sanguinis, & lacrymarum
guttas, quas fundere debebat, &
omnia suspiria & fletus, & lamē-
ta dolorosa sua & matris suæ,
quæ omnia illa sancta anima
Christi semper præuidebat, &
considerabat, & quando sic se
habebat, absque dubitatione nõ
poterat esse sine tristitia, & sum-
mo cordis & mentis dolore, &
sic tota vita Christi fuit associata

288 *De tertia societate Jesu*
summo dolore, tristitia & affli-
ctione.

Præter hoc, Christus Domi-
nus verus liber vitæ innumera-
biles toleravit dolores. Statim e-
nim natus non in balneo, nec in
plumis positus, nec pellibus in-
uolutus, sed in fœno, in stabulo,
& duro præsepio inter iumenta
collocatus est, & sic infantulus
tenerrimus statim natus inceptit
secundū corpus tolerare corpo-
ris afflictiones.

Consequenter peregrinatio-
nes cum matre sua dulcissima &
tenerrima virgine & Ioseph se-
ne vsque in Ægyptum per deser-
tum vastissimum peregit, in cu-
ius transitu filij Israel sine cibo
humanitus præparato quadra-
ginta annis permanserunt.

Consequenter peregrinatio-
nes ad templum secundum le-
gis statuta faciebat adhuc pueru-
lus continuè pedibus suis ambu-
lando, cum tamen locus suus
Nazareth plus quàm per duas
dietas

qua fuit sum. & continuus dolor. 289
dieta Hierusalem distaret.

Et factus vir statim post baptis-
mum desertum intrauit, ibique
quadraginta diebus ieiunauit, &
esuriit, in tantum quod diabolus
credidit eum propter famem ad
peccatum posse inclinare. Vnde
& de hoc primo eum tentauit.

Iuit igitur pedibus suis per ca-
stella, per loca, per ciuitates, fa-
mem, sitim, pluuias, calores, cau-
mata, frigora sustinendo, sudan-
do, se fatigando multas molestias
sustinendo, & tandem mortis sup-
plicia tolerando.

Et hos omnes labores susti-
nuit, vt viam veritatis prædicaret
& falsitates dæmonum & eorū
dominiū exterminaret, & vt ho-
minibus pœnitentiam viliissimā
demonstraret, & ipsos ad eam in-
duceret, & vt ostenderet in do-
lorum & afflictionum toleratio-
ne stare fœlicitatem, & bonum
hominum, & gloriam, & vt no-
bis exemplum daret quod præ-
dicta sunt toleranda,

N

De doloribus autem quos tē-
pore passionis sustinuit, nulla lin-
gua sufficit dicere, nec cor cogi-
tare.

*Quomo-
do dolor
Domini
ex cōpas-
sione ge-
neris hu-
mani in
commu-
ni & par-
ticulari
fuit infi-
nitus.*

Fuit enim in Christo dolor ineffabilis multiplex, fuit etiam in Christo dolor intentissimus & acutus, ex compassione quam habuit humano generi, quod diligebat summo amore, & non solum in communi dolebat pro toto humano genere perdito, deiecto & damnato, sed compatiebatur vnicuique personæ humani generis cum summo dolore, & non solum pro peccatis vniuscuiusque personæ in communi, immò etiam secundum mensuram quantitatis vniuscuiusque delicti & penæ, quam eos incurrisset, & in futurum incurre- re sciebat certissimè. Quot igitur fuerunt, vel sunt homines, & quot peccata commisit, vel com- mitteret quilibet homo, & quot habet vel habebit peccata, tot Christus habuit dolores ex sum-

qua fuit sum. & continuus dolor. 291
ma misericordia, & compassione
prouenientes. Cum igitur homi-
nes & eorum peccata, & pœnæ
quas incurrerant, & incurrere
debebāt, essent infinitæ, manife-
stum est, summum dolorem &
infinitum eum pro nostro amo-
re sustinuisse, Christus enim
quemlibet electorum suorum
ineffabiliter diligebat, & hoc a-
more deuiscerato in eos secun-
dum mensuram cuiuslibet, sen-
tiendo præsentialiter, & conti-
nuè eorum offensam commis-
sam, & committendam, & pœ-
nam, & pœnas quas propter ta-
les offensas sustinere debebant,
& dolebat & compatiebatur eis-
dem sustinendo eorum pœnas
cum summo dolore.

Tali, scilicet, & tanto dolore,
& compassione fuit afflictus pro-
pter nos dulcissimus Iesus, ut i-
psa compassio summa qua nobis
condolebat, eum impulerit ad
sustinendum tormentum cru-
cis, & mortem horrendam &

dolores infinitos, vt pro nostris
offensis satisfaceret, & nos re-
dimeret, & à pœnis nos alleuia-

*Dolor in
Christo
compas-
sionis pro
pria.*

ret.
Fuit etiam in Christo dolor cõ-
passionis propriae, scilicet, sui met
ipsum. Summè enim compatie-
batur sibi ipsi de dolorosa pœna
& ineffabili, quam super se veni-
re ineffabiliter videbat, videns
enim Christus & considerans se
ad hoc missum à patre, vt omnium
electorum suorum dolores &
pœnas portaret in seipso, nec
posse falli quod tam excessiuum
& ineffabilem non sustineret
dolorem: & se ad hoc totaliter
esse datum, compatiebatur sibi
ipsi summo dolore. Si enim ali-
quis dolorem maximum & pœ-
nam super se certissimè & ineffa-
biliter venire cognosceret, & i-
psum dolorem sine intermissione
haberet præ oculis, absque
dubio sibi ipsi compateretur, &
tanto plus quanto super se veni-
re cognosceret maiorem dolorè:

qua fuit sum. & continuus dolor. 293
& adhuc quanto plus intellige-
ret & sentiret qualis & quantus
esset talis dolor, hæc omnia sum-
mè fuerunt in Christo plus quã
dicere possim. Sed hoc exemplũ
dico propter grossitudinem in-
tellectus humani.

Fuit etiam in Christo dolor
compassionis sui misericordissi-
mi patris. In finitè enim Christus
diligit, & dilexit patrem suũ do-
minum misericordiarum, & to-
tius pietatis, videns enim ipsum
Deum patrem quem in infinitũ
diligebat tanta affici compassio-
ne & misericordia super nos, vt
se & suum filium dilectissimum
vellet dare, & morti tradere, qui
erat sibi in infinitum res charissi-
ma, infinito super hoc compa-
tiebatur dolore super tanta com-
passione dei patris, propter quod
vt voluntari patris quodammo-
do remedium adhiberet, humi-
liauit semetipsum sibi factus o-
bediens vsque ad mortem crucis
& hunc modum doloris impos-

*Dolor in
Christo
cõpassio-
nis patris
miseri-
cordiss.*

*Nota,
Ineffabi-
lis Chri-
sti dolor,
quomodo*

sibile est explicare. Dico igitur quod dolor fuit in Christo ineffabiliter, quiquidem dolor ineffabilis fuit concessus, & in ipso permissus, & dispensatus ex ineffabili sapientia diuinitatis. Quæ dispensatio diuina ineffabilis & æterna cum Christo ineffabiliter & æternaliter comitata & vnita dolorem pati summè in eo dispensabat, & quanto dispensatio diuina est mirabilior, tanto dolor Christi fuit acutior & intensior ex diuina dispensatione resultans, ita quod nullus intellectus est ita capax, quod illum dolorem vnquam potuerit comprehendere. Ista enim diuina dispensatio fuit origo omnium dolorum, & in hac oriuntur, & finiuntur. Et sicut est impossibile comprehendere aliquem intellectum infinitatè charitatis quam ostendit in hoc quod per mortem suam nos redimere vellet, sic est impossibile comprehendere infinitum dolorem in eo dispensatum, quo ipse doluit.

qua fuit sum. & continuus dolor. 295

Fuit enim iste dolor resultans ex ineffabili lumine Christo dato. Ipsa enim diuinitas lumē ineffabile ineffabiliter Christū illuminās, & cū ista diuina dispensatione in ipsum viuens & in ipso diuino lumine in dolorē transformans, tantum sibi reddebat dolorem quod ineffabile est totū.

Fuit etiam in Christo dolor compassionis suæ dulcissime matris, quia enim Christus suam matrem plus quam aliam aliquam creaturā dilexit & diligebat, ut potè quia ex ipsa sola carnē virginēam traxit, & quia ipsa suo filio plus quam alia creatura condolebat, idè Christus ei condolebat & compatiebatur, quia eā corpore, corde, & animo summè dolere & lamentari videbat, dolebat enim ipsa mater in summo, & ipse Christus illum suum dolorem in seipso portabat, & huius doloris fundamentum fuit in dispensatione diuina.

*Dolor in
Christo
compassionis
matris*

N iiij

*Dolor in
Christo
ob offen-
sum pa-
trem.*

Fuit etiam in Christo dolor de offensione patris quem summè diligebat, videbat enim qualiter in sua passione, quando homo suum Dominum, & suum factorem crucifigebat, summè offendebatur Deus pater, maius enim peccatum quod unquam fuerit, nec futurum sit, fuit interficere, & crucifigere filium Dei, & consequenter plus offendebatur Deus, de quo Christus sine dubio in immensum doluit.

Nota.

Vnde & dolore & compassione motus tam ex parte patris qui offendebatur, quam ex parte hominum qui eum offendebant, fuit motus ad dicendum illud verbum, pater dimitte eis quia nesciunt quid faciunt. Forsitan enim Deus pater iterum totum humanū genus damnasset propter hoc, nisi Christus quasi oblitis omnibus aliis doloribus in morte sua benigna oratione facta cū lacrymis & clamore Deū

qua fuit sum. & continuus dolor. 297
patrem mitigasset.

Fuit etiã in Christo dolor cõ-
passionis Apostolorũ & discipu-
lorũ ipsius: dolebant enim Apo-
stoli, & discipuli, & mulieres quę
secutę eum fuerant maximo do-
lore. Cum ergo eos Christus sum-
mo amore diligeret, dolorem
discipulorũ disperforũ & tribu-
latorũ Christ⁹ in seipso portauit.

Præter hos dolores, Christus
multiplicem dolorem sustinuit,
quadruplici enim genere gladio-
rum & sagittarum fuit vulnera-
tus, & crucifixus iste Deus homo
Christus Iesus.

*Dolor in
Christo
cõpatien-
do suis.*

Primum fuit obstinatorũ cor-
dium peruersa crudelitas, erant
enim eorum corda continuè
contra Christũ vehementissimè
obstinata, & in continuo studio
& diligentia erant cogitantes
& machinantes quomodo eum
vituperabilius & crudelius ex-
terminarent de terra, & nomen
eius, qui eos saluare venerat, &
omnem societatem eius.

*Quadrup-
plicia ge-
nera do-
lorũ seu
gladiorũ
Christi.*

*Primum
obstina-
torum.*

*Secundū
genus ma-
licia &
odii in
se omniū
crucifixo-
rum.* Secundum genus fuit malicia
& nequitia illarum irarum gran-
dissimarum, & odiorum quas illi
crucifixores contra ipsum conti-
nuè portabant, quot enim con-
tra ipsum cogitationes, & per-
uersæ intentiones, & iniquæ vo-
luntates fuerunt, tot fuerunt cul-
telli & sagittæ animam Christi
transuerberantes.

*Tertium
linguarū
accusan-
simum.* Tertium genus fuit malitia, &
dolositas linguarum vociferan-
tium contra ipsum: Quot enim
fuerunt accusationes, detractio-
nes, iniqua consilia, subsannatio-
nes, derisiones, oblocutiones,
blasphemix, maledictiones, fal-
sæ sententiæ, falsa testimonia, tot
sustinuit dolores animam suam
affligentes.

*Crudelif-
simum
opus suæ
passionis* Quartum genus fuit crudelif-
simum opus passionis, quod in
eum dirissimè exercuerunt, &
hoc patet deducendo per totam
passionem: quot enim tractus ca-
pillorū, & barbæ & capitis, quot
impulsus, quot ligamina, quot a-

qua fuit sum. & continuus dolor. 299
lape, quot colaphi, quot expuitio-
nes, quot verberationes, rot susti-
nuit & habuit passiones, potissi-
mè ex parte clavorũ: quia acce-
perunt clavos grossissimos, æqua-
les, scabrosos & quadratos qui-
b' manus eius & pedes crudelissi-
mè perforantes, & transfigentes
& totaliter lacerantes & destruē-
tes ipsum crudelissimè affixerunt.
Ex tali enim forma clavorũ pœna
super maxima resultauit.

Supposito etiã quod ligno ma-
nus eius & pedes non fuissent af-
fixæ, adhuc vtrique passio durissi-
ma perstitisset, sed adhuc nõ cõ-
tenti, manus & eius pedes trahē-
tes, & totũ corpus & ossa & ner-
uos extendētes, & disiungētes &
dinumerātes, ligno durissimo affi-
gentes strictissimè compresserũt,
& nec sic contēti, crucē in altum
elevatorũ, & nudũ frigori, vëto &
aeri, & populo exhibentes, pon-
derositas totius corporis & gra-
uitas in manibus pendebar, & in
pedibus sustentabatur, vt duritia

clauorum amplius sentiretur, & sanguinem sine intermissione clavis in plagis existentibus emitteret, & sic in tormento maximo moreretur, & sic omnis eorum malicia compleretur.

Et ut ipse Deus & homo de tā excessiuo dolore nobis aliquid manifestaret: & quod non pro se sed pro nobis illum tolerare patetaceret, & ut de ipso dolore nos semper dolere, & euiscerosius compati nos instrueret. Istis tribus de causis illud verbū clamauit cum in isto dolore esset, dicens. Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Deus enim derelinquere eum non poterat cū ipse Deus esset. Sed seipsum hominem manifestauit, cū se derelictum in suis doloribus proclamauit, tunc enim clamando manifestauit superacutissimū dolorem & ineffabilem quē pro nobis tolerabat: Deus enim dolorem Christi bene sentiebat similiter, quia ipsū portabat, ergo

solum pro nobis clamavit ut
summum dolorem, non pro se, Deus
sed pro nobis se pati indicaret: & meus,
sic ad dolendum & condolen- Deus
dum semper & assidue nos pro- meus, ut
uocaret, & moneret. Et ne quis quid de-
existimet ipsum solum quando reliquisti
in cruce erat doluisse, ex quo me, ad
formatio corporis, & eius orga- quid cla-
nizatio, & animæ infusio, & ver- mauit.
bi unio simul & semel fuerunt: Nota Ab
ex qua super mirabili unione a- instanti
nima illa repleta fuit summa sa- formati
pientia & ineffabili, omnia sibi corporis
præsentia & futura repræsentauit. Christi,
Et ideo super acutissimum anima
dolorem & omnino ineffabilem infusio-
sibi videbat aduenire, statim quã- nis, ac
do formatus est & conceptus: & verbi v-
ideo de hoc continuè dolens nionis, si-
(diuina sapientia dispensante) cut illa
istum dolorem tolerauit ab ani- repleta
mæ infusione usque ad animæ fuit sum-
separationem, & hoc verba sua ma sapi-
testantur cum dicat frequenter tia, ita
se crucem baiulare, & cum dicat & sumo
discipulis non pro se, sed pro dolore
præuiso.

illis, & pro nobis crucem se tolerare, & se esse tristem: & ideo tristis est anima mea usque ad mortē, hoc dictum est, ut nos ad dolorem super suum dolorem efficacius prouocaret. Et hic dolor cum omnibus supradictis fuit vehemens, & acutus propter nobilissimam animam quam habebat: quanto enim illa anima erat sanctior, & mitior & nobilior, tantò acutiori & intentiori cruciabatur dolore. Anima enim illa summè nobilissima ex omnibus his iuiurijs & afflictionib⁹ summo cruciabatur dolore, omnes ij dolores originem trahentes ex illa summa & ineffabili dispensatione deitatis: & taliter animam Christi cruciauerūt, quod omnis per se dolor in Christi corpore redundauit, vehementissimè ipsum corporaliter affligens.

Fuit etiam ille dolor intensior propter nobilitatem & delicationem sui virginei corporis, quod fuit nobilius omni alio

nato de muliere: & ideo magis sensitivum, & magis affligebatur ex prædicto dolore. Fuit autem acutissimus dolor in Christo ratione personæ: quia verus Deus erat. Unde & omnis afflictio & iniuria sibi illata infinitam offensam continebat, nam non solum homini fiebat, immo etiam Deo vero, propter quod rationem dolendi infinitam habebat: & ineffabiliter dolebat de omni contumelia & afflictione sibi illata. Et in his omnibus saluator ipse mundi Deus homo Christus Iesus cū pateretur non cominabatur, nec maledicebat, nec se defendebat, nec se vindicabat, nec cum accusaretur se excusabat, nec cum in facie spueretur, ipse non eam abscondebat, nec cum manus & brachia in cruce extenderentur non ea retrahebat, nec cum ad mortem quæreretur, non se abscondebat, sed totaliter, & omnimodè se tradidit voluntati eorum, ut per ne-

Acutissimus dolor in Christo ratione personæ, quia verus Deus erat.

quitiam eorum etiam ipsis nolentibus, & ingratis opus redemptionis ministraret: Immo (quod est ineffabile cogitare) in ipso pessimo opere passionis (quod in eum innocētem exercebant.)

Nota

Peccato

grandis-

imo quo

humana

naturape-

rire debe-

bat, Chri-

stus satis

fecit, ob

id que do-

luit intē-

tius, redi-

mendo li-

benter.

Ipse exemplum patientiæ præbebat, veritatem eos docebat, pro eis cū lachrymis & fletu, & clamore intentissimè patrem orabat, & pro ipso peccato eorum grandissimo (pro quo omnis mundus, & humana natura perire meritò debebat) tunc ipse maiora beneficia præstabat, utpote quia ipsomet dolore & passionis (quam ipsi ministrabant) ipse pro omnibus nostris doloribus satisfecit, & tunc nos redemit, & portas paradisi crucifixoribus, & omnibus alijs aperuit, & suo patri reconciliauit: & gratiosos nos effecit, in tantum quod filij Dei simus, omnino sibi reconciliati in ipso opere quo damnabilis erat totus mundus, & omnis creatura pro eo, videlicet,

quod creatura inuenta fuerit in suum creatorem tãtam iniuriam intulisse. O pietas! ô immensa misericordia! ô inexcogitabilis benignitas! quod vbi superabundauit infinita iniquitas, ibi superabundaret & gratia, talis, ac tanta quæ verè finem non habet. Hoc mysterium totum fecit infinita illa benignitas, & misericordia, vt nobis esset exemplum patientiæ in omni tribulatione, & aduersitate, & non solum inimicis mala non redderemus, immo etiam eis amore redemptoris bona conferremus.

Si enim aliquis patriarcha, aut sanctus Propheta, aut Angelus, aut alius sanctus exemplum tale dedisset, certè meritò acceptandum fuisset. Sed quod sapientia Dei infinita apparuerit inter nos incarnata, & veritas infaillibilis (quæ decipi, nec decipere potest) nobis tale exemplum viuendi dederit, cum negligentia nullatenus est transeundum: sed sum-

Nota, Si sanctus quis pro nobis mortuus fuisset, cum summè diligeremus, Deum quanto magis amabimus?

306 De tertia societate Iesu
ma diligentia perfectissimè ad-
implendum.

Scimus, audiuius, tota die di-
cimus & fermocinamur Dei fi-
lium in doloribus, & talibus ac
tantis doloribus rotam vitam
peregisse, nec solum casu fortui-
to tribulationes contingentes
cum patientia tolerauit, sed ipsas
(qui peccatum non fecerat) ele-
git, spontaneè assumpsit, ipsas
quæsiuit, inuentas dilexit, & se
ipsis subiecit opere tolerando,
& sermone ipsas, & eas toleran-
tes esse beatos prædicando: nec
ipsas afflictiones corporis & ani-

Nota,
Regia
via ad
vitã, quã
rex præ-
ostendit,
via scili-
cet dolo-
ris ac tri-
bulatio-
nis quib⁹
ad gloriã
& regnũ
itur.

ma propter Deum assumptas,
aut cum patientia toleratas ser-
mone ocioso laudauit, & beati-
ficauit: immo ipsas in corpore
suo, & anima assumpsit, quales
nullus alius sustinuit, & se dicit
per eas & propter eas gloriam
suam, & suum regnum intrasse.
Et omnino asseruit nulla alia via,
nullo alio modo quàm per dolo-
res, & pœnas & tribulationes

gloriam æternam ab aliquo esse possibile adipisci: nam & hæc est verè via regia quam Deus assumpsit, & stolidissimus est qui dubitat vel negligit postquam Dei filius creator noster per eam iuit, quin sequatur dominum suum infallibilem ductorem, pariter & redemptorem.

Nouit enim ipse, & verè nouit, & sciebat, quid boni lateret in doloribus & tribulationibus, propterea ipsas assumpsit, ipsas elegit, delectationes fugiendo, consolationes temporales detestando, & detestabiles prædicando: & quidem priusquam ipse verus Deus & homo ipsas in seipso elegisset, & assumpsisset (quamuis per sanctos suos Pro-

Nota, Inexcusabiles esse qui tribulationes fugiunt.

phetas hoc idem dudum ostendisset) tamen aliquantulum excusari posse viderentur tribulationes fugiètes, & voluptates insectantes. Sed ex quo Dei filius, & tales, ac tantas elegit aduersitates, quis infœlix, & stultus erit talis,

qui dubitare, vel negligere debeat post tantam veritatem tam clarè ostensam, tam altè prædicatam, & manifesto opere à tanto domino exemplatam, & exemplo mundo manifestatam? verè nullus: nisi sit stolidissimus, & omni damnatione dignus. Quali igitur damnatione & confusione digni sumus nos miserandi,

Oblatam à medico corporis medicinam sumimus à spiritali pro anima salute recijcimus.

qui vilissimi peccatores existentes, nō solum tribulationes ipsas in pœnitentia non assumimus, nec recipere curamus, immo illas quas Deus ad retrahendum nos, & purgandum à malo, nobis ex sua summa misericordia, & sapientia immittit, aut venire permittit, illas cum impatientia refugimus, repellimus, & murmurando conquerimur, & contra eas cum summo studio nos munimus, & consolationes quaerimus & remedia, quibus à tribulationibus subleuemur?

Nota.

Nota.

O infœlices & verè miseri qui non solum de afflictionibus, &

pœnis temporalibus quæ remedia sunt peccatorum, & curationes non curamus: immo à medico oblata sapientissimo refutamus. Si enim summa Dei sapientia ordinâte, & disponente modicum frigoris occurrat, statim ignis quæritur, vestes superduplicantur. Si æstus vel calor euenit, refrigerium quæritur. Si caput, vel stomachum dolemus, clamamus, plangimus, suspiramus, ad medicos currimus, remedia quærentur, lectus molli disponitur, delicata adhibentur, & vt mitigentur, Deum & sanctos infestamus, & intentissimè flagitamus, & ieiunia, peregrinationes, orationes promittimus, & vouemus: & tanta & talia facimus pro talibus doloribus & afflictionibus nobis vtilibus, & à Deo ministratis amouendis, quæ pro remissione peccatorum, vel pro bono animæ non faceremus.

Si etiam Deo disponente &

*Aduer-
sitate iniu-
ria licet
Deo dis-
ponente
pro no-
stra uti-
litate re-
ijcimus
cum im-
patientia.*

permittente pro nostra utilitate, ab aliquo homine aduersitatem, aut iniuriam patiamur, statim turbamur, commouemur, irascimur, conquerimur, maliciosum iudicamus, maledicimus, detrahimus, & ut possumus, nos vindicamus, & omnem iniuriam repellimus, & molestiam refugimus, & euitamus, nec aliquid doloris vel afflictionis, vel aduersitatis quod nobis ab aeterno & caelesti medico administretur, cum patientia, & complacentia volumus tolerare.

*Meliores
medici-
nas quas
Deus ad
animam
purgandam
infert,
quam volu-
sarie ab
infirmo
assumptas.*

O quot & quanta fiunt & facta sunt, expenduntur, & expensa sunt, ut dolores & afflictiones, & aduersitates quae Deus misericorditer, aut immitit, aut permittit, vitarentur: quae tamen proculdubio salubria essent, & magis meritoria, si ut quasi spontaneè assumptae tolerarentur, quam multae aliae afflictiones, & poenitentiae quae pro libito assumuntur: melius enim nouit ca-

qua fuit sum. & contin. dolor. 311

lestis medicus quę afflictiones & aduersitates ad animam purgandam, erudiendam & perficiendam requiruntur, quam ipse infirmus, & insipiens homo. Tales enim afflictiones & pœnitentię pro libito voluntatis quęsitę & assumptę, vanę glorię vacant multum quandoque. Contingentes autem ex dispositione diuina, & cum magna patientia & complacentia acceptatę, occultantur hominibus quasi ex necessitate & coactione voluntatis tolerantur. Dico igitur & consulo filijs vt frigora, rigores, calores, æstus, pulices, sudores, caumata, capitis, stomachi & alios corporis dolores, salua eius consistentia toleremus, nec curiosi simus ad remedia quęrenda, nisi in summa necessitate, quę omnino bonum animę impediret.

Idem dico, si Deo disponente, aut permittente, paupertates, amicorum mortes, oppressiones, persecutiones, opprobria, ver-

Nota.

*Quando
utendū
sit medi-
cinis cor-
porali-
bus.*

bera, rapinæ veniant & contingant, non doleamus; immo non solum cum patientia toleremus, sed ipsas tanquam à medico summo & nostro saluatore nobis electas & administratas amore eius, & pro nostro summo bono cum magna complacentia acceptemus, tanquam si à nobis ipsis spontaneè & voluntariè essent quæsitæ & acceptæ & tunc proculdubio, tantum; immo magis erunt meritoria, quàm si (non alias contingentes) nos ipsi prohibito volûtatis ad peragendum pœnitentiam acciperemus. O miserabiles quid amplius dicemus? qui non solum dolores & afflictiones & aduersitates nobis à Deo sapientissimè & misericorditer sicut ipse sustinuit, nobis administratas refugimus, immo ad contrarium nitimur? nam die ac nocte voluptates, & dulcedines corporales insequimur, consolationes temporales summo studio ac diligētia quærimus, & vana

Magnas meritorias tribulationes à Deo nobis ordinatas voluntariè acceptas, quæ procuratas.

Nota.

& vana gaudia iugiter medita-
mur : verè non est hæc via Dei
hominis Iesu Christi omniũ sal- *Nota.*
uatoris : quomodo enim vadit
ad illum, qui est via doloris, &
exemplũ, illa misera anima quæ
in mundo isto semper vult habe-
re consolationem? In veritate a-
nima quæ sapiens est, & quæ sa-
pienter vult viuere, non debet
aliud in mundo isto quærere quã
dolorem. Immo si attēdat ad di-
lectum suum Iesum, & haberet
scintillam amoris, non deberet
quærere aliud lucrum, nec alium
statum in isto mundo, nisi illum
quẽ ipse habuit, scilicet doloris &
angustiæ, & afflictionis : & hæc
esset tota consolatio eius.

Et non solum dico in istis ter- *Non esse*
renis, & temporalibus, & corpo- *in spirit.*
ralibus rebus, immo etiam dico *à Deo*
de spiritualibus: non enim in ser- *petēdam*
uitio Dei debemus multum cu- *consola-*
rare de consolationibus quæ ibi *tionem.*
inueniuntur: nunquid enim Maria
mater Iesu dilectissima vidēs di-

lectum suum filiū in cruce plangentem & morientem, petiuit tunc ab ipso dulcedinē, aut consolationem? certē nequaquam. Sed angustia ab eo accepit, amaritudinem, & dolorem: Ita debet esse in anima nostra, signū enim est pauci amoris; immo est magne præsumptionis, si anima desiderat à Christo in mundo isto aliud

Nota.

Analogia de seruitio diuitis & pauperis, ad animam dulcedine Dei pinguem & aliam dolorem affectam.

sentire quā dolorem. Plus enim placet Deo seruitiū pauperis qui seruit sibi fideliter propter amorem sine expensis & beneficio, quàm seruitium diuitis, qui quolibet die facit expensas magnas, & seruit sibi sub spe recipiendi spirituale beneficium: ita anima pinguis & diues ex magna dulcedine quam degustat de Deo in seruitio suo, si currenit ad eū per amorem, & seruit sibi, nō est tanti meriti, quanti est illa quę currit ad Deum, & seruit sibi similiter, & cum simili amore sine tamen consolatione, sed cum dolore. Igitur ita videtur mihi, quod do-

ceat me lumen diuinum quod venit de vita Christi, quæ est via eundi per dolorem ad Deum, & in Deū, quod per viam per quam iuit caput nostrū, scilicet Christus Iesus; per illam viam debeant ire manus, brachiū, pes & cætera membra: & sic inueniet anima finaliter per paupertatem temporalem diuitias æternales; per defectum & verecundiam, summū honorem & magnitudinem gloriæ: & per modicam pœnitentiam perfectam cum pœna & dolore, possidebit summū bonum cum summa dulcedine, & consolatione: licet anima debeat ipsi Deo seruire propter ipsum, quia est dignus in infinitū diligi, & ꝑ sic cum summa reuerētia seruiatur ei à qualibet creatura ꝑpter suam summā, & altissimā bonitatem. Cui sit honor & gloria, per infinita seculorū secula; Amen.

Sit igitur gloria omnipotenti deo, cui cōplacuit nos cum nihil essemus, ad esse producere, & ad

suam similitudinem nos creare.

Sit honor, virtus, & gloria sibi misericordissimo, quia nos cum essemus miseri, captiui, & exules, & dānati, per passionē, dolorem, despectū, & paupertatē sui filij, voluit nos redimere, & exaltare.

Sed sit gloria rursus Deo benignissimo, & misericordissimo, cui in tantū misericordia & bonitas præualuit, vt nobis miseris & indignis peccatoribus vellet regnum suum quomodocumq; dare: ita quod qualitercumque à nobis posset adipisci.

Sed adhuc sit gloria & laus Deo nostro dulcissimo, cui ex sua pietate cōplacuit, vt vellet nobis dare regnū suum, & sui societate & fruitionē, mediāte tribulatione,

Nota.

*Facile
mercari
voluit
Deus esse
regnum
calorū,
vt nulli
excusabi
les esēt.*

dolore, despectu solū & paupertate. Si enim possemus habere suum regnum cum auro, argento, gemmis, & diuitijs, fortitudine, sapientia, viribus, cum non omnes tales simus, vt ista habeamus, non omnium posset esse

regnum cælorum: nunc autem ^{Nota.}
sibi complacuit, vt per res quæ
ab hominibus, & faciliter omni
tempore haberi possunt, & qui-
bus abundare possumus, regnum
eius consequeremur. Nullus e-
nim est, qui si velit, non possit
esse pauper propter Christum,
qui non possit laborare, aut pœ-
nitentiam, saltem corde, & des-
pectum sustinere: nam & vitam
istam nullus transire sine aliquo
istorum potest, quæ saltem cum
contingunt, si propter Christum
patienter & gratiosè tolerantur,
regnum Dei promerentur.

Et adhuc amplius sit Deus be- ^{Nota.}
nedictus, qui in multa & longa
tolerantia istorum non posuit
precium regni sui, sed in breuis-
sima huius vitæ duratione, quæ
verè vt momentum, est eternita-
ti sui regni comparata. Et certè si
mille millibus annorum, aut lon-
gissimorum seculorum nos præ-
dicta amore Dei, & tanti regni,
tolerare hic asperrima & durissi-

ma, & pœnositissima oporteret: verè cum immenso gaudio & desiderio, & gratiarum actionibus utique acceptandum iunctis manibus erat, quanto magis nũc ubi à Deo misericordissimo nobis est concessum & indultum, ut solum, & tantum in tanta breuitate vitæ nostræ, quæ nunc est prædicta sustinerem? Vita enim hæc nostra verè nihil est si æternitati & durationi sui regni qui sine fine est, compensetur. Sit adhuc gloriosus Deus noster benedictus, qui talem regni sui collocationem & cõmutationem voluit nobis in sua persona apparendo visibiliter in mundo isto suo verbo p̄mitere, & firmiter stabilire, & suo exẽplo confirmare. De cetero enim nullatenus dubitandum est, quin per breues labores & afflictiones, & pœnitentias huius breuis vitæ possumus, & oporteat nos regnum suum obtinere, ex quo ipse nobis immediatè hoc promisit, & quod est plus,

De stabili promissione regni caelorum.

suo exemplo confirmavit: tribu-
lationes enim ipse tolerare vo-
luit, & non aliter quàm per to-
lerantiam doloris summi, & pau-
pertatis & despectus, regnum
suum voluit possidere. Venite
igitur, venite ô filij Dei, currite
ad Christi crucem, ad dolorem,
despectum, & paupertatem: &
transformemini cum totis viri-
bus in istum Deum hominem
passionatum, qui tantum nos di-
lexit (O filij Dei) quod propter
nos tam ignominiosam, & omni-
no ineffabiliter dolorosam mor-
tem amarissimè sustinuit Chri-
stus, & hoc solum, vt nos redi-
meret, & exemplum nobis dura
tolerandi amore eius præberet:
est enim perfectio, & signum ve-
rax filiorum, Deum amare, &
proximum: & sicut iste Deus, &
homo passionatus fidelissimè, &
purissimè nos dilexit in nullo sui
miseratus, sed totum seipsum
impensens doloribus propter
amorem nostrum: ita iuxta possi-

*Quanti
breues ac
securi la-
bores ad
regnum
ex quo
rex pro-
misit, &
exemplo
suo con-
firmavit.*

*Nota,
Christus
in nullo
sui mise-
ratus,
nos dile-
xit ita
nos eum
nulla no-
stra fra-
gilitatis
conside-
ratione
ac mise-
ratione,
debemus
amare.*

bilitatem à suis filijs legitimis omnino vult sibi quodammodo responderi. Nunc ergo ô filij Dei scitote, quod iste Deus & homo passionatus continuè mihi dicit vt vos moneam, & exhorter, vt ipsi fidelissimo sitis fideles, & etiam sitis proximo amore fidelissimo vniti, & copulati. Omnino enim qui fidelis est Deo, fidelis est proximo: quomodo autem & quantum iste Deus, & homo passionatus purissimè, & fidelissimè nos dilexit, per suam cōuersationem, & per suam doctrinam, & per suam mortem nobis apertissimè demonstrauit.

Sed quoniam infideles sumus, ideo eius pro nobis ortum pauperrimum & despectissimum, nec eius mortem dolorissimam, nec eius conuersationem durissimam, nec eius doctrinam dulcissimam, & verissimā, viuè & continuè non videmus. Et quoniam hæc prædicta diuinissima & salu-

berrima cordialiter non cernimus, propterea eius mors quamuis sit pauperrima, humillima, defectissima, tamen non facit nos mortuos mundo, nec peccatis. Et quis est homo qui huic fidelitati fidelissimæ & diuinissimæ, quam nobis ostendit Dei filius, etiã paruissima fide uiua, & continua respõdeat? immo hoc quasi non factum, post tergum proiecimur. Venite igitur filij mei benedicti, & respicite istam crucẽ, & Christum in ea pro nostris iniquitatibus mortuum, mecum plangite: quia nos sumus, & fuimus causa tanti doloris propter innumerabilia scelera nostra.

Vos vero qui non ita sicut ego, quæ tota sum peccatum, Deum offendistis, non minus plangatis, nec doleatis, quia vos ipsi non resististis peccatis, sed gratia Dei vos conseruauit, & defendit meritis crucis Christi, & ideo vobis sanctis, & innocentibus non minus dolendum est in illo.

Omnibus esse de Christi morte dolendum, peccatoribus & iustis.

statu, quàm mihi peccatrici, & mei similibus, quanto enim maiorem gratiam recepistis, tanto magis debitores ei estis: & ideo quia ei grati non fuistis, vt debuistis, aliquam vitam vestram maculastis, & aliquam puritatem vestram amisistis, & ideo omnibus est dolendum, omnibus plangendum, & in istam crucem mentis oculos erigendum.

Per continuam orationem aspicienda erux, in qua ipsa peccatorum cognitio.

In isto enim crucis aspectu ad quem anima, non nisi per orationem continuam potest attendere (vt dictum est) recipitur plenè cognitio peccatorum, & dolor & contritio de eisdem, & lumen profundè humiliatur. Anima enim videndo in isto crucis aspectu omnia peccata sua, & singula, & Christum pro omnibus & singulis peccatis ita passionatum & afflictum: dolet similiter & ipsa, & contristatur, & ex tali dolore ad puniendum, & reformandum se, & singula membra, & spiritus prouocatur.

Respicite igitur filij Dei benedicti, & videte exemplar vitæ in isto Deo homine passionato, & ex eo formam trahite diuinæ perfectionis: respicite librum vitæ, scilicet vitam & mortem istius Dei & hominis crucifixi, cuius passionis, & crucis aspectus dat animæ cognitionem peccatorum, & cordis contritionem, & profundam humilitatem: videt etiam anima & cognoscit peccatorum multitudinem & quomodo cum omnibus membris Deum offendit: videt etiam super se diuinæ miserationis euiscerationem ineffabilem, sed quomodo iste Deus homo pro peccatis singulorum nostrorum membrorum pœnam sustinuit crudelissimam in membris singulis corporis sui benedicti. Considerat itaque anima in ista cruce quantum, & quomodo cum capite Deum offēdit, scilicet lauando, pectinando, vngendo, & cætera vana faciendo, vt ho-

O vj

324 *De tertia societate Iesu*
minibus placeret contra Deum,
& postea intuetur quomodo
iste Deus & homo pro peccatis
huiusmodi in suo capite pœni-
tentiam pro hoc fecerat, & pœ-
nam grauem sustinuit: nam pro
lotura, pectinatura, vnctura,
tortura, suum sanctissimum ca-
put fuit capillis depilatum, spi-
nea corona punctum & perfo-
ratum, arundine percussum, &
totum suo precioso sanguine
cruentatum. Similiter videt de
alijs membris, sicut diximus in
quadam visione, quod ipsemet
Deus & homo in quadam allo-
cutione quasi contra nos mur-
murando & conquerendo dedu-
cit per omnia membra & non
solum videt peccatorum multi-
tudinẽ, sed omnia membra, im-
mo etiam eorum grauitatem. In-
finita enim grauitas cuiuslibet
peccati manifesta ostenditur:
cum anima crucem aspiciendo
attẽdit, & cognoscit, quod aliter
culpa illa deleri nõ potuerit, nec

qua fuit sum. & continuus dolor. 325
offensa remitti, nec pœna nisi
Deus pœnitentiã talẽ & tantam
pro hoc fecerit, quod est ineffa-
bile cogitare.

Videt etiam anima in hoc li-
bro clariùs quàm in alio quocũ-
que diuinam iustitiam, qualiter
est impossibile quod peccatum
remaneat impunitum, & videt
quod Deus pater ante voluit,
quod filius suus mortis pœnam,
& tormenta crucis sustineret,
quàm quod peccata generis hu-
mani remanerent impunita. Vi-
det etiam infinitam bonitatem
& pietatem Dei in isto libro,
qualiter in tantum nobis com-
passus est, vt cum videret quod
nos sufficienter satisfacere non
poteramus pro peccatis nostris,
nec alia creatura, ipsemet ante-
quam remaneremus in damna-
tione & despectu, & dolore per-
petuo, ipse voluit pro nobis sa-
tisfacere.

Videt enim ibi infinitam vo-
luntatem Dei, & infinitam dili-

*Quomo-
do mane-
bit pecca-
tum im-
punitũ,
cũ pater
filium pro
eo expiã-
do mor-
tẽ subire
voluit.*

gentiam, & curam quam habuit ad nos saluandum, & ad patriam nostram reducendum, vt nihil fuerit sibi graue facere vsque ad talem mortem, dum tamen posset nos iustè ponere in eterna iucunditate, & sua fœlicissima societate.

*sic videtur
diuina
sapientia
sua misericordia
vt sua iniustitia nul-
lã iniuriã faciat* Videt etiam ibi infinitam sapientiã vt scilicet per modũ ineffabilem, & incogitabilem omni creaturæ, sic sciuit facere vt nos saluaret, & exaltaret per suam misericordiam infinitam, nullam iniuriam suæ iustitiæ faciẽdo. Sic sciuit nos exaltare, & saluare per mortem suam, vt in sua natura diuina nihil minueret.

Sic sciuit facere, vt sicut seductor & homicida nostri generis, per lignum vetitum nos damnauit, sic ipse verus Deus & homo in ligno conuinceret & nos saluaret.

Sic sciuit facere vt dum mori, & deficere crederetur, ipse tunc

quæ fuit sum. & continuus dolor. 327
omnia viuificaret, & mortem omnium destrueret, & per tormenta, dolores & despectum, delicias, gaudia, & gloriam toti mūdo pararet, & mereretur sempiternam gloriam.

Sic sciuit facere, vtper tormentum crucis quod hominibus videtur res stultissima, totam mundi sapientiam cōfunderet, & per talem stultitiam, diuinam sapiētiā manifestaret: omnia autem hæc manifestantur in cruce subtiliter considerāti mediante gratia Dei: & alia infinita quæ sunt ineffabilia. Item videt ibi anima in isto libro infinitam Dei mansuetudinem, qualiter cum interficeretur, non maledixit, nec se vindicauit, sed per peccatum & iniuriam grandissimam in eum commissam, ipsis cōmittentibus & crucifigentibus gloriam meruit sempiternam. Videt etiam anima in cruce infinitam humilitatem Dei, quæ maior esse non potest quàm regem gloriæ mor-

328 *De tertia societate Iesu*
tem tam vilem tolerare.

Videt qualiter tormentū crucis, simul fuit & ereptio, & redēptio de inferno & Paradisi acquisitio, patris reconciliatio: Similiter etiam fuit nostrum exemplū, & eruditio ad virtutem, firmiteramentum contra hostes, & præcium gaudij sempiterni, quo nos miseri possumus saluari, nec aliqua alia via est nobis possibilis vllō modo. Infinita autem sunt quæ in hoc benedicto libro legi possunt, quia verus est liber vitæ & veritatis ineffabilis Dominus noster Iesus Christus Dei omnipotentis filius benedictus, cui honor sit & gloria in seculorum secula.
Amen.